

„Ловрафест” обогатио наше културно лето

7.
СТРАНА

8.
СТРАНА

Белешке са дечјих кампова

7.
СТРАНА

СНН

Сентиванци прославили Дан села

3.
СТРАНА

Шта је донео Сабор Срба из расејања

ПОЛИТИКА

Јаков Милашовић, нови председник Црне Горе

Чланство у ЕУ приоритет свих приоритета

На односе Подгорице и Београда гледам кроз призму добросуседских односа, што је након учлањења Црне Горе у Европску унију један од наших најважнијих спољнополитичких приоритета. Сматрам да, имајући у виду значајну економску сарадњу, али и традиционалну блискост, ти односи треба да се додатно унапреде, а верујем да смо на добром путу, каже председник Црне Горе Јаков Милатовић.

Хоће ли коначно бити решено питање амбасадора у Подгорици и Београду, тачније да ли сте већ размишљали ко ће бити председник Црне Горе у Србији и да ли очекујете да ће нови дипломата доћи у Подгорицу?

– Питање амбасадора, то јест враћања дипломатског нивоа представљања у нашим земљама на тај ниво свакако је једно од важнијих питања за даљи развој билатералних односа две државе. Нормално би било да политички односи буду замајац развоја економских односа, а чини ми се да је у последњим годинама стање било такво да су се економски односи ра-

звијали упркос неадекватно добрим политичким односима. Зато су моја очекивања да ускоро именујемо нове амбасадоре Србије у Црној Гори, као и Црне Горе у Србији.

Рекли сте да програм „Европа сад 2“ неће моћи да буде реализован у овом четворогодишњем периоду. Јавношћу је то дочекала са зебњом и помало са осећајем изневерености. Како то шумачише?

– Не, рекао сам да програм „Европа сад 2“ може бити реализован у мандату владе уколико се заснива на следећих пет кључних тачака: 1) по-

кретању инвестиционог циклуса у изградњи инфраструктуре – пре свега наставка ауто-пута ка Србији и отпочињања Јадранско-јонског ауто-пута, 2) позиционирања земље на мапи иновативних и добро плаћених привредних грана, између осталог у сфери програмирања и дигиталне економије, 3) креирању бољег приступа финансирању за малу привреду и пољопривредне произвођаче кроз Кредитно-гарантни фонд, Развојну банку и значајније већи агробуџет, 4) убрзање европских интеграција, и с тим у вези приступ и коришћење већих средстава из ЕУ фондова и 5) привлачење кредибилних страних инвеститора кроз нови Закон о подстицају инвестиција и додатно повољан инвестициони амбијент.

Изјавили сте да ће давање мандата за састав нове владе зависити од одређених судских исхода који су у повоју, а поводом одређених афера. Појаснише нам колико је сложена ситуација у вези са формирањем нове владе?

– Црној Гори је што пре потребна проевропска и прорепформска, стабилна влада, са пуним легитимитетом и капацитетом да се суочи са кључним изазовима који се налазе пред државом. Након конституисања парламента покренућу консултације са политичким актерима из новог сазива скупштине, и како то Устав и налаже – мандат ћу дати оном кандидату за којег буде утврђено да има највећу шансу да добије подршку најмање 41 посланика – за састав владе. Не бих улазио у било какве политичке калкулације, јер ћемо врло брзо знати да ли постоји већина за формирање нове владе. Та већина се, чини ми се, већ неформално и назире у медијским наступима политичких субјеката.

Свакако, логично је да бројнија подршка посланика и већа инклузивност у формирању владе обезбеђује стабилност извршне и законодавне власти, што је кључно за ефикасну имплементацију неопходних реформи, унапређење владавине права и убрзање европског пута.

Каква су ваша очекивања на пољу сарадње ЦГ и ЕУ? Видимо да је последњи „Нон њејер“ указао на одређену врсту стајности када је реч о процесу напређка ЦГ ка ЕУ.

– Улазак Црне Горе у Европску унију и убрзање реформи на том путу поставио сам на сам врх агенде свог мандата. Подсетићу вас да је прва званична адреса коју сам посетио одмах по доласку на функцију

био Брисел и сусрет са највишим званичницима Европске уније, као јасан знак шта је наш спољнополитички приоритет. Протеклих седмица на састанцима са бројним европским и регионалним званичницима снажно промовишем идеју да је Европској унији потребна успешна прича проширења и да Црна Гора може и треба бити та прича. Како бих покренуо цели процес, у сусрет Извештају Европске комисије о напретку земље, који нас очекује у октобру, са представницима политичких субјеката који су учествовали на парламентарним изборима покренуо сам разговор на тему именовања у правосудју, која су, по мени, први и најважнији корак да се покаже да постоји политичка воља и институционални капацитет да се реформе убрзају. Чим се конституише скупштина наставићу дијалог са политичким субјектима како бисмо ово заједнички спровели у дело.

Када је реч о „Ошвореном Балкану“, смањили ли да је приоритет Црне Горе регионална економска сарадња која се одвија у оквиру Берлинског процеса, који веже економије западне Балкана и који веже западни Балкан за ЕУ?

– Мој став о томе је, чини ми се, јасан од почетка. За нас је приоритет свих приоритета чланство у Европској унији и сходно томе неоспорна приврженост Берлинском процесу. Са друге стране, било која економска иницијатива која доноси нову вредност у смислу смањења баријера и јачања економске активности у региону, уз услов да се не коси са принципима Берлинског процеса, може бити корисна. То је свакако питање којим ће се бавити нови Парламент и нова Влада Црне Горе.

Извор: Политика

ПОЈАЧАНА ДИПЛОМАТСКА АКТИВНОСТ КА ЗАПАДУ

На питање на који начин ће његова међународна активност и ангажман бити усмерени када је реч о подизању реномеа Црне Горе у очима међународне заједнице, председник Милатовић каже:

„То је за мене изузетно важан сегмент посла који обављам и на коме активно радим. Након сусрета са челницима ЕУ и НАТО-а, посетом Белгији и разговором са председником Владе Белгије – започео сам својеврсну дипломатску туру по европским престоницама са циљем промоције наше земље и убрзања њеног приступања Европској унији. Планирам да повећам видљивост наше земље у Европи и јасно предочим државама чланицама важност политичких промена које су се десиле у Црној Гори за процес убрзања њеног уласка у ЕУ. Такође, спремам се и за посету Сједињеним Америчким Државама на позив државног секретара Ентонија Блинкена, током које желим да уверим наше атлантске партнере да смо искрен пријатељ и кредибилан савезник у свим актуелним геополитичким изазовима. Моја посета Београду такође има за циљ остварење још једног важног приоритета – унапређења добросуседских односа и регионалне сарадње.“

Одржан Видовдански сабор српске дијаспоре

САРАДЊА

Нове иницијативе за унапређење сарадње матице и расејања

Највећи скуп представника нашег народа из целог света, одржан је почетком јула у Дому Народне скупштине у Београду. Организатор је био кабинет министра без портфеља Ђорђа Милићевића, задуженог за координацију активности и мера у области односа Републике Србије са дијаспором и Србима у региону, у присуству око 250 делегата из српског расејања.

Министар Ђорђе Милићевић је, у име домаћина и организатора, говорио о Закону о дијаспори и Србима у региону, Скупштини дијаспоре, економском животу и култури наших људи у свету и матици. На дневном реду била је стратегија за очување и јачање одно-

него у деценијама које су иза нас", истакао је Милићевић.

Сви говорници су истакли значај и потребу да у следећој Влади Србије дијаспора добије свој ресор, да наши људи из расејања имају своју кућу у Београду, чија ће им врата увек бити отворена и у којој ће увек моћи да

кола Тесла", Игор Рус, потпредседник Самоуправе Срба у Мађарској, Пера Ластић, директор Српског института, Милица Немењи, заменица директора Српске школе у Будимпешти, Митар Кркељић, референт за културу у Културном центру „Српски венац“, Милан Ђурић у име цивилног Удру-

„Држава, такође, има и обавезу да окупи и оне сународнике који живе ван граница Србије - Србе из региона, дијаспоре, са српским пасошем или без. Србија мора да се брине и заступа интересе ових људи. Сви смо задовољни што је, после паузе од једне деценије, до овог састанка дошло. Пријатан доживљај је био што сам се са неким људима срео после десет и више година. Надам се да ћемо се и даље редовно састајати“, рекао је Алексов за наш лист.

Игор Рус каже да је било лепо видети Србе окупљене из целог света, од Аустралије до Канаде.

„Као да смо стара Енглеска, за коју кажу да је империја у којој никада не залази сунце. У суботу су нас поздравили: министар Ђорђе Милићевић, премијерка Ана Брнабић, први потпредседник Владе и министар спољних послова Ивица Дачић, председник парламента Владимир Орлић, као и викар патријарха Порфирија, епископ липљански Доситеј. Било је лепо присуствовати овој церемонији“, истакао је Рус за СМН.

Он је у оквиру панел дискусије везане за привреду имао прилике да говори о темама везаним за туризам и тренутне инвестиције у Србији. Том скупу су, у име домаћина, присуствовали председник Привредне коморе Србије Марко Чадеж и представници Владе Србије. Другог дана Сабора одржане су панел дискусије за културу, образовање и идентитет.

К. П.

са матичне државе са дијаспором и Србима у региону, затим теме везане за привреду, за унапређење културног, етничког и верског идентитета, дефинисање могућих програма за представљање српске културе и уметности у иностранству. Говорило се о начинима за реализацију програма који окупљају припаднике српских заједница из дијаспоре и региона у матичној држави, са циљем упознавања националне културе, историје, уметности и других колективних идентитетских обележја.

Такође је било речи о повезивању младих из матице и дијаспоре, као и унапређењу Србије у иностранству преко представника нашег расејања, као својеврсних амбасадора културе. Како сазнајемо, усвојен је закључак са смерницама за будући рад на јачању веза матице и расејања. Новина и порука је да ће Срби из расејања, како се могло чути на скупу „поново имати своје министарство у Србији, да би имали директан контакт са матицом“.

„Дискусије које смо имали на панелима говоре каква значај држава Србија даје укупним односима и сарадњи са дијаспором, као и жељи да се већина вас врати у своју матицу, сада, када је политичка и економска ситуација у нашој земљи много боља

добију помоћ, која им је потребна.

Радна група, која ће бити формирана одмах после Сабора, узме у обзир све сугестије и идеје представника дијаспоре, како би утврдила дугорочну стратегију и нацрт новог закона, кроз који бисмо дали повољнији положај нашој дијаспори када улаже у Србију.

„Када је реч о образовању, наше министарство и Министарство просвете учиниће све да свуда, где има довољан број ученика, отворимо одељења допунске наставе на српском језику“, истакао је Милићевић.

Такође се, како је рекао, ради на издавању једног сублимираног уџбеника из историје за целокупну нашу популацију у земљи, региону и дијаспори. Како се наводи у саопштењу Владе Србије, учесници Сабора су „јасно осудили терор, који режим Љби-на Куртија спроводи над српским народом на Косову и Метохији, али су и једногласно подржали све активности председника Александра Вучића и Владе Србије на одбрани српског народа и српских виталних интереса на Косову“.

Учесници Видовданског сабора били су и представници Срба из Мађарске: Љубомир Алексов, представник Срба у Парламенту Мађарске, др Јованка Ластић, директорка СОЦ „Ни-

жења „Круг“ и Кристифор Брцан, председник Српске самоуправе у Дески.

Љубомир Алексов је мишљења да је првенствени задатак једне државе да брани интересе оног народа чија је то држава. По њему, то значи да је Србија позвана да брани интересе и заступа интересе читавог српског народа, а не само грађана Србије.

ЕДУКАЦИЈА

Зайиси са Балатона

Српски језички камп наставља своју значајну мисију

У Балатонфењешу, на обали језера Балатон, одржан је двадесет четврти Српски језички камп „Вук Караџић”. Ученици, њих педесетак, заједно са својим груповођама, свакога дана су присуствовали преподневним занимањима, пробама хора и спортским активностима.

Гошће, учеснице кампа, и ове године су биле Оливера Оља Јелкић, књижевница и адвокат из Београда, и Душанка Гавриловић, магистар уметности и професор клавира из Сремске Митровице. Учесници кампа били су подељени у три групе, у зависности од узраста. Са најмлађима – ученицима 3, 4. и 5. разреда, радила је учитељица из Ловре, Радослава Мазалица, која је за наш лист изјавила:

– Група из поменутих разреда је спремила представу на тему „Здрава храна”. Управо томе смо посветили ту недељу рада и припремања представе. Она је била едукативног карактера, где су деца кроз драматизацију проширила и утврдила постојећа знања о значају здраве исхране, на њима прилагођен начин. Представа се одржала у четвртак, а старији другари су били велика подршка. Са великом жељом чекамо дружење са неким новим темама на јубиларном 25. кампу.

Невени Богићевић, професорки српског језика и књижевности, која ради у Српској школи у Будимпешти, ово је друга година како је део кампа на Балатону и како сама каже, сма-

тра да је, иако нешто краћи, овогодишњи камп био врло успешан:

– Радила сам са децом која су 6, 7. и 8. разред и сви су показали велику заинтересованост и креативност. Прихватили су моју основну идеју, да на основу стихова Мике Антића ставимо драмски текст о девојцици и свему што она проживљава. Главне дијалогске партије припале су осећањима девојчице Ане, која су говорила о томе шта их покреће, или изазива, и како се она међусобно подржавају, или искључују.

На самом крају, каже наша саговорница, љубав као најјаче осећање, однела је победу, али су и деца, радећи на драмском тексту, схватила да не треба бити искључив, да је у реду како год да се осећамо, да често може да влада „хаос” у нашим главама, али да, ипак, он позитивно може превагнути ако му то допустимо.

– Такође, – наставља Невена – деца су за свако осећање нашла адекватан смајли, односно емотикон, који су након језичких радионица сами направили. Заиста сматрам да је ово успешно реализован камп и да је, и поред обавезних радионица, било времена за уживање на Балатону.

Са гимназијалцима је радио професор Лазар Которчевић, као и Гордана Ђерђ, директорка Српског ђачког дома у Будимпешти. Она је са њима припремила приказ школског часа, на коме су ученици мало глумили, а пуно рецитовали стихове наших познатих песника: Јована Дучића, Милана Ракића, Десанке Максимовић, Мирослава Антића, Оливере Јелкић и Недељка Попадића.

Ове године је са учесницима кампа, на посебан начин обележен и Видовдан. Гимназијалци су под руководством потписнице ових редова извели музичко-сценски приказ, подсећајући присутне на значај овог празника и Косовског боја, који је вођен на тај датум.

На кампу су се, као и увек, одржавале и спортске активности, за које је био задужен гост Дејан Младеновић, професор физичке културе. Он је до прошле године радио у Српској школи у Будимпешти, али се врло радо одазвао нашем позиву да и ове године буде ангажован на Српском језичком кампу. Захваљујући његовој организацији, кампери су у јутарњим сатима трчали поред Балатона, поподне су играли одбојку на песку, а најмлађи фудбал.

Свакога дана, осим преподневних занимања, одржаване су и пробе хора, којим је руководила наша гошћа Душанка Гавриловић. Она је, заједно са Оливером Јелкић, научила ученике неколико нових песама, које су

сви, без обзира што су неке биле захтевне, са великим ентузијазмом усвојили. Најмлађи су на музику Шопеновог валцера у а-молу певали песму Оливере Јелкић „Музичка кутија”, као и песму „Ако волиш снажно”.

Програм је употпунила песма Драгане Меселције „Мара код зубара”, за коју је музику написала Оливера Јелкић. Старији су певали песме: „Сањалице”, „Волим осмех твој”, и на музику Брамсове Мађарске игре бр. 1 песму „Панонија”, за коју је текст, такође, писала иста ауторка.

За време кампа било је и лепих и сунчаних дана, које су кампери искористили да поподнева проведу на плажи, или играјући одбојку на песку. Као и претходних година, учеснице кампа је посетила екипа Радио Печуја и направила прилог о раду и активностима на кампу.

За технички део организације побринуо се Зоран Меселција, професор информатике из Будимпеште, а ученике је ноћу чувао васпитач Драган Пандуровић.

Релизацију Српског језичког кампа „Вук С. Караџић” финансијски су потпомогли: Уред премијера и Фондација „Бетлен Габор”, као и неке српске самоуправе у Будимпешти, док је превоз ученика од Будимпеште до Балатонфењеша и назад, обезбедила Српска школа „Никола Тесла” из Будимпеште.

Драгана Меселција

Јулијана Которчевић:

ЗАДОВОЉНИ СМО, УПРКОС ТЕШКОЋАМА

Директорка Српског педагошког и методолошког центра из Будимпеште, Јулијана Которчевић, који је био главни организатор, каже за наш лист да је задовољна резултатима овогодишњег кампа. Како нам је рекла, све је функционисало с лакоћом, због великог искуства тима организатора и квалитетних педагога који су били укључени у рад.

– Поносна сам што смо успели да реализујемо и овај, 24. по реду Српски језички камп. Било је нешто мање деце у односу на претходну годину, и то једним делом приписујемо одложеном датуму одржавања кампа, као и повећаном броју нових кампова на које деца желе да иду, а који се одржавају у слично време. Без обзира на то, као и на недовољна финансијска средства која смо добили за реализацију овако великог и значајног програма, који има дугогодишњу историју, нисмо одустали, него смо и овај камп одржали. Овде ја акценат на српском језику, вежбању комуникације, поштовању наше историје и празника – истакла је Јулијана Которчевић.

Српски дан у Виљану

Наш фолклор и гастрономија стичу нове поклонице

У Виљању се, након вишегодишње паузе, поново зачула српска песма и повело коло. Захваљујући Александри и Зорану Урсићу, власницима Пансиона „Урсић“, који се налази у самом центру овог барањског места, љубитељи српског фолклора и гастрономије, поново су имали разлоге за задовољство.

чика Бата Шакић је бринуо да сваке године буде српских фолклорних група на традиционалном „Фестивалу вина“. Међутим, након гашења ССВ-а, нажалост, више није било могућности да се позивају ансамбли, пре свега из финансијских разлога.

Међутим, 24. јуна, у суботу, на радост и задовољство љубитеља

З а организацију првог „Српског дана“ у Виљану, побринули су се брат и сестра Зоран и Александра Урсић, унуци Драгомира Бате Шакића, познатог произвођача вина и старатеља месног српског православног храма.

Некада, док је постојала Српска самоуправа (ССВ) у овом живописном месту, познатом по производњи вина,

српског фолклора и финих јела, поново су до изражаја дошле српска народна игра, песма, музика и гастрономија. У дворишту пансиона, Зоран Урсић је у улози роштиљнице марљиво пекао прасе и јагње, а остало му је времена и да припреми и ђевапе и плескавице. У глиненим лонцима кувао се и пасуљ. Наравно, заносни мириси просто су мамили госте, и многи

су још раније резервисали своје место у угоститељском комплексу.

У име домаћина, окупљене госте, међу којима су били и Миклош Самош, познати посласличар, Вера Вуковић Рот, председница Мађарбојске српске самоуправе, као и Иван Јановић, руководилац представничког тела Срба у Шиклошу, најпре је на мађарском језику поздравила Александра Урсић.

„Све вас срдачно и топло поздрављамо на ‘Српском дану’. Реализујући данашњу приредбу, нама се остварио један велики сан. Циљ нам је да српску културу и традицију, које полавно нестају у овом граду, поново оживимо. Истина је да је мало Срба у Виљању, међутим, свесни смо да је наш задатак да чувамо и негујемо обичаје“, рекла је Александра Урсић.

Њене речи је, потом, на српском језику присутнима пренео Игор Рус, потпредседник Самоуправе Срба у Мађарској, који је, одевен у српску народну ношњу, овом приликом на приредби био присутан као играч КУД-а „Табан“ из Будимпеште.

Он је укратко представио „Табан“, да би потом говорио о његовим наступима и успесима у блиској прошлости. Уједно, публици је најавио које ће српске игре извести у склопу вечери. Лепоте српских игара представили су: Ана Штурц, Бојан Мишљеновић и Игор Рус.

Публика је бурним аплаузима поздравила кратак фолклорни про-

грам „табанаша“, које је, затим, на позорници заменио Оркестар Иштвана Петија Ковача из Мохача.

И док су мохачки свирачи свирали, сервирани су фини гастрономски специјалитети уз позната вилањска вина. Захваљујући доброј музици, убрзо се повело и коло.

Први по реду „Српски дан“ у Виљању испунио је сва очекивања. Око сто педесет гостију је до ситних сати уживало у српским специјалитетима, играма, песмама и музици.

Организаторима су у сусрет изашли и бројни спонзори, међу којима и локална самоуправа града Виљања. На крају приредбе наговештен је наставак незаборавног културно-гастрономског догађаја наредне године, када се планира одржавање другог по реду „Српског дана“, у Пансиону „Урсић“ у Виљању.

П. М.

Музички камп у Мохачу

Млади хармоникаши усавршавали своје умеће

У организацији Крунослава Кића Агатића, познатог хармоникаша и шефа Оркестра „Зора“ из Тукуље, у Шокачкој кући у Мохачу, од 18. до 24. јуна, одржан је Камп хармоникаша. Седморо полазника се одазвало позиву врсног хармоникаша из Тукуље, са циљем да обогате своје знање из области свирања на хармоници.

На кампу је и пре и поподне текао стручни рад, у оквиру којег је нагласак био стављен на стилистику, техничке ствари, исправан прсторед, ефикаснију употребу леве руке при свирању, украсе, регистар и бројна друга питања везана за свирање на хармоници. Крунослав Кића Агатић је радио са свима и појединачно. Свакоме је посветио посебну пажњу својим саветима, и унапред припремљеним наставним градивом умногоме помагао рад хармоникаша. Настајао је да свима зада такво коло, које је прикладно знању полазника, али и представља својерестан изазов.

Шокачка кућа, као локација, и ове

године је испунила све захтеве за не-сметани рад. Свако је имао посебну просторију, у којој је мирно могао да свира. Било је времена и за дружење са полазницима Немачког хармоникашког кампа, који се истовремено одржавао у Мохачу, у седишним просторијама месне Немачке народно-сне самоуправе. Управо тамо је одржано свечано затварање оба табора – немачког и српског. Учесници оба кампа су имали прилику да представе публици своје музичко умеће.

Важност вежбања и свирања на хармоници, као и чешћих окупљања хармоникаша, истакао је и Крунослав Кића Агатић:

„Драго ми је што смо се и ове го-

дине у Мохачу дружили и свирали. Корак по корак напредујемо и смо да смо и овај пут успели много тога да научимо у области српске народне музике, а пре свега на пољу српских кола. Радили смо и стилистику и технику свирања на хармоници. Искрено се надам да ћемо се дружити и следећег лета, доласку старих, али и нових полазника.“

Међу полазницима је био и Адам Косновски из Помаза, који је пре три године почео да свира на хармоници.

„Први пут сам у Кампу хармоникаша овде у Мохачу и веома ми се допада. Цео дан свирамо и вежбамо.

Крунослав Кића Агатић се свима и појединачно бави, и то мени лично пуно значи. Даје ми савете и преноси своје богато искуство. Поделио нам је и ноте. Задовољан сам, јер је и друштво добро. Дружимо се, разговарамо, свирамо, веселимо“, каже Косновски.

Једнонедељни камп хармоникаша у Мохачу био је веома успешан, а учесници овогодишњег табора жељно очекују следећи камп.

Одржавање традиционалног табора суфинансирале су бројне српске народно-не самоуправе у Мађарској.

П. М.

ДРУГОВАЊЕ

Сусрећ бивших ученика СОШИГ-а

Одржан трећи Велики матурски састанак

Ове године се обележава тридесета годишњица од раздвајања некадашње Српскохрватске/Хрватско-српске основне школе и гимназије у Будимпешти, али се њени матуранти и даље састају. У СОЦ „Никола Тесла“ је по трећи пут организован Велики матурски састанак.

Прошло је много година од политичког растанка Срба, Хрвата и Словенаца у Мађарској. У кругу српских интелектуалаца рођена је идеја о Великом матурском састанку бивших ђака и професора некада заједничке гимназије, у самом центру мађарске престонице. Тако је први Велики матурски састанак приређен 2009. године. Може-

мо рећи да је то, у ствари, био први масовнији сусрет Срба, Хрвата и Словенаца у Мађарској, од распада Демократског савеза Јужних Словена, бивше заједничке организације наших мањина на овим просторима и гашења гимназије са наставним српскохрватским језиком у Будимпешти.

Пре две године поново је веома успешно организован Велики матур-

ски састанак оних ученика, који још увек у себи носе и чувају најлепше ђачке успомене оних дана, када су се школовали у заједничкој школи на Тргу ружа. Тада смо у СНН-у забележили да се те „сунчане суботе, 19. јуна 2021, у дворишту Српске школе окупило неколико стотина бивших ученика и професора некадашње Српскохрватске гимназије. Истину за вољу, због пандемије је број окупљених био мањи од првог сусрета 2009. године, али је расположење било исто тако одлично.“

Ове године је 1. јула, по трећи пут, поновљен Велики матурски састанак, у организацији Српског образовног центра „Никола Тесла“ (главни организатор), на челу са директорком др Јованком Ластич, затим КЦ-а „Српски венац“, Српског удружења „Зора“, Љубитеља српске културе и спорта, Српског савеза, Љубитеља СХГ/НСГ и Уреда премијера.

У односу на раније године, овога пута је одзив учесника био неупоредиво мањи. Окупило се око седамде-

сет људи, а међу њима и бивши професори: Тереза Хаклић Хегишић, Јелица Пашић Драјко и Борислав Рус, који су уз одличну музику оркестра, на челу са Крунославом Кићом Агатићем, уживали у бисерима јужно-словенског мелоса и фолклора. Певале су се популарне песме, почевши од Градишћа, преко Бачке, па све до Поморишја. Наравно, нису могли да изостану ни простори бивше Југославије. Низале су народне песме, шлагери, а наизменично се вило и ватрено коло.

Владало је весело расположење, чему су допринели и укусни специјалитети са роштиља, које су припремали вешти кувари Српског образовног центра „Никола Тесла“. За љубитеље савремене поп-рок музике побринуо се бенд „Бабарога“, предвођен Александром Уркоком.

Касније је на сцену поново ступио оркестар Киће Агатића, који је до ситних сати забављао љубитеље мелодија и игара са балканских простора.

Д. Д.

ФЕЉТОН

Српске судбине током револуције 1848/1849. године (73)

Страдање српске цркве у Бачком Градишту

„Икона пречисте и пресвете Богоматере на своме мјесту, али очи избодене куршумима и кундацима проваљене, гдикоје на земљу бачене, сатрвене.“

Вожд Ђорђе Стратимировић севну погледом, па полагао поче да чита: „При уласку у цркву примјетимо прво полијелеј стакленј сав полупан, стакло на земљи. Столови су по већој части поломљени. Владичин престољ изломљен. Врата свети двериј поломљена. Икона пречисте и пресвете Богоматере на своме мјесту, али очи избодене куршумима и кундацима проваљене, гдикоје на земљу бачене, сатрвене. Кандила сва излупана на земљу оборена, и само кандило на темплу горе пред распетијем Христовим сваљено, излупано, бачено. Књиге црквоне по цркви разбацане, листови исцјепани, сагорени, и тако немилостиво уништоване.“

Ту вожд изненада прекину читање. Погледом прелети преко одаје. Тајак. „Ушли смо у светиј Олтар“, настави Стратимировић, накашља се, па понови: „Ушли смо у светиј Олтар. Ту се од-

суза уздржати нисмо могли, плакали смо и из свега грла јадиковали. Наша је света Трапеза оскверњена, наша светиња погажена. На частној Трапези горела је ватра. Превјеси, и света Плаштаница изгорела је, на неким местима испарана и тако су дроњци висили. На частној Трапези све је оскверњено, полупано, свјатаја свјатих, миропомазаније и ковчег завјета у ком се свето причешће чува полупано, бачено, једанпут за свагда рећи сва наша Светиња благочестивог и православног Христијанства уништована.“

Овде поново мало застане, поцрвене, па дубоким уздахом, некако као испод воде, настави: „На пречистој истој Трапези нађосмо ми блато од чојека, дакле је душманин на Пречистој Трапези нужду своју свршавао. Велика и мала Литија исцепане су, прутови покрани, једним речи куд год погледасмо у Цркви и светом Олтару, све је

оскверњено...“Настаде комешање, галама, проломише се грдне псовке.

– Не дамо наше светиње! – викну љутито бркајлија широка врата.

– Тако је! – прихвати црномањаста момак.

– Код нас у Сентомашу тако штогод не сме се догодити! – викну стасити Бачванин.

– Нипошто! Никако! – грлато су довикивали са свих страна.

– Не! Боље смрт! – загрми нечији дубоки бас.

– Боље смрт! – повикаше сви у глас. Стратимировић сачека да излив гнева мало утихне. Узалуд.

Вилински тад скочи на столицу, па рукама поче да коси ваздух.

– Тишинаааа! Тишинааа, гром вас спржио!

Продоран глас се пробије кроз урлање и умири окупљене.

– Чули сте браћо! – настави вожд. – Будимо, дакле, сутра сви до једнога Обилићи, Краљевићи и Синђелићи! Нико не сме поклекнути, нико не сме поћи мрачним стопама Вука Бранковића! Чрез тога, приидите амо као да сте у свјатом храму Божијем, па целивајте овај сербски барјак на којем су златном жицом извезене спасителне нам речи: „За цара, веру и народност!“

За дивно чудо, завлада тишина. Патетичне речи учинише своје. На мрким лицима појави се неприметни трзај. Зачу се тек понеки пригушени кашаљ.

Четовође и буљубаше прођоше жмарци. Будући срамежљиви, не дадоше да им кане суза. Приђоше редом, ћутке се прекрстише и пољубише српску тробојку. Вилинском кнедла у грлу. Никада раније није видео тако тихе, прибрале и торжествене Србе.

У праскосорје се зачу први топ. Артиљеријска канонада пробуди браниоце. Сентомаш се ускомеша. Људи су хитали на своје позиције, жене су врштале и склањале децу. Свуда су падала и прскала ђулад. Гејзири црног дима и рије ватре штрчаше у небо. Болно одјекну и велико звоно левог звоника велике православне цркве. Погоди га тане или шрапнел. (...)

Драгомир Дујмов

Српска црква у Бачком Градишту (Фелдвару)

Дани позоришта и културе

ТЕАТАР

Фестивал у Ловри у знаку лика и дела Петра Милошевића

„Многа Перина дела смо интерпретирани, али је најбоље да он сам прича о себи. Зато смо решили да ово наше вече почнемо портретом Петра Милошевића, филмом који је снимила Снежана Миливојевић, одговорна уредница 'Српског екрана', рекао је Милан Рус, директор Српског позоришта у Мађарској, приликом отварања манифестације у Ловри.

Традиционални Фестивал позоришта и културе у Ловри ове године је започео 28. јуна, Видовданским чтенијем, културним програмом Српског позоришта у Мађарској и Српског културног центра „Српски венац“. Код ловранске српске цркве присутни су се присетили оптаната, Срба из ових крајева, који су се добровољно преселили у матицу, а такође су одали почит јунацима у Косовској бици.

Фестивал је званично отворен наредног дана у ловранском Дому културе, програмом који је био посвећен Петру Милошевићу. Отворена је изложба са предметима и књигама са посветом овог најпризнатијег, најплоднијег савременог српског писца и представника интелигенције Срба у Мађарској. Милошевић је пре годину и по дана напустио своју вољену

заједницу, која га је целог живота инспирисала за књижевно стварање.

„Многа Перина дела смо интерпретирани, али је најбоље да он сам прича о себи. Зато смо решили да ово наше вече почнемо портретом Петра Милошевића, филмом који је снимила Снежана Миливојевић, одговорна уредница 'Српског екрана', рекао је Милан Рус, директор Српског позоришта у Мађарској.

Домаћин програма био је Миленко Радић, уредник радио програма на српском језику. „Пера је иза себе оставио много тога, не само да га се сећамо, него и да размишљамо шта је желео да каже у својим романима, есејима и критикама, шта је учио, изнео и овековечио. Преко њега је интелигенција у Србији имала увид у стваралаштво Срба у Мађарској. Он је био интелектуални мост између на-

ше заједнице и матице“, рекао је Радић.

Модератор програма је затим представио учеснике: Милана Руса, творца овог програма под називом „Перин параштос“, Зорицу Јурковић Ембер, директорку КЦ „Српски венац“, др Тибору Ембера и Бранимира Ђорђевића, дугогодишње чланове СПМ. Они су се присетили својих првих контаката са Петром Милошевићем и утисака које је он на њих оставио.

Уследио је музички колаж из мјузикла „Авала Експрес“, присећање на младалачке и школске дане на Тргу ружа и разговор са Евом Гајан, директорком библиотеке у Сентадреји и животном сапутницом Петра Милошевића, која је говорила о презентацији његовог животног дела. Миленко Радић се затим присетио и других Периних активности, као уредника Српских народних новина и преводиоца, а Зорица Јурковић Ембер је отпевала неколико песама Едит Пјаф, из представе „Мостови Париза“, у

Каргина, и мађарски глумац Мате Пастор. Режију потписује Петер Бенке, познати мађарски глумац, добитник престижне награде „Јасаи Мари“. Трећег дана фестивала Ловрани и посетиоци из оближњих места могли су да погледају популарну биографску музичку комедију Српског позоришта у Мађарској – „Тозовац у Мађарској“, у извођењу глумца СПМ, Јосе Маторица и Бранимира Ђорђевића, у пратњи Растка Гергева на хармоници.

Последње вечери приказана је драма „Данило Киш: Дух је наша до-

преводу Пера Милошевића на српски језик. Вече је завршено дегустацијом пилећег паприкаша са јабукама – на Перин начин.

Друге вечери фестивала, пред великом бројем гледалаца, приказана је романтична представа Мађарског народног позоришног удружења – Леонид Зорин „Варшавска мелодија“. У овој представи на мађарском језику, која већ дуже време привлачи велики број гледалаца, улоге тумаче глумица из Петербурга, Анастасија

мовина“. Представа је на мађарском и српском језику, а премијерно је изведена у Будимпешти, недељу дана пред почетак Ловранског фестивала.

Овогодишњи Ловрански фестивал посетио је велики број гледалаца, међу којима су били и Љубомир Алексов, представник Срба у Парламенту Мађарске, Јелена Вукајловић Краус, председница Српске самоуправе у Ловри, као и Ђура Богдан, начелник села.

Катарина Павловић Бачи

СУСРЕТИ

Дан села у Новом Сентивану

Награде за тројицу заслужних Срба

Локална самоуправа Новог Сентивана, организовала је 24. јуна традиционални „Дан села“, а домаћини, на челу са начелником насеља Имреом Бодоом, побринули су се да приредба буде обогаћена разним културно-забавним програмима за све узрасте. На свечаности су уручена и признања заслужним појединцима.

Програми, који су и овога пута били приређени на месном спортском игралишту, отпочели су већ у раним јутарњим часовима, и то утакмицама у малом фудбалу. Одмах потом, уследиле су разне понуде за децу, а централни догађај целодневне манифестације био је темпиран за подне.

ССНС је на свечан начин желела да се захвали активистима села, који су се својим радом посебно истакли

Сентивана подржали су и Новосентиванско спортско друштво, Самоуправа Срба у Новом Сентивану и Удружење Срба, цивилна организација недавно формирана. Диплому и прстен новом почасном грађанину Новог Сентивана уручили су: Имре Бодо, начелник села, и Теодора Крунић Дунаи, председница ССНС.

Свечани тренутак доделе признања Младен Веселинов је искористио да се јавно захвали свима који су га

успеху манифестације у многоме су допринели и чланови српске заједнице, који су и овом приликом за шире јавност отворили парохијску зграду, у којој се налази богата етнографска збирка, као и месни српски

православну цркву. Заинтересовани су имали прилике да се диве светињи о којој су најважније информације добили од активиста српске заједнице, који су услужно говорили о историјату богомоље.

Ни овогодишња целодневна манифестација није протекла без наступа чланова дешчанског КУД-а „Банат“, који су, предвођени уметничким руководиоцем ансамбла Перицом Дунајем, приредили српску плесачницу. Заинтересовани су се радо укључили у заједничко коло и могли су да науче бројне кораке српских народних игара. Сем тога, могли су да се диве и изложеним српским народним ношњама.

Целодневна манифестација окончана је уличним балом, који је трајао до ситних сати.

Овогодишњи „Дан села“ у Новом Сентивану доказао је да има потребе за дружењем, и да се људи разних националности и вероисповести веселе, забаве и забораве на свакодневне бриге.

У томе су им у сусрет изашли и активисти српске народности, предвођени Теодором Крунић Дунаи, председником месне Српске народносне самоуправе.

Мештани и њихови гости уживали су у манифестацији. Одржавање српске плесачнице у склопу „Дана села“ материјално је подржала Самоуправа Срба у Мађарској, која је позитивно вредновала конкурс ССНС-а, везан за одржавање серије српских игранки у овом насељу.

Предраг Мандић

на пољу развоја насеља, и промовисања доброг гласа Новог Сентивана. Након уводних поздравних речи Имреа Бодоа, који је посебно истакао примеран суживот Мађара, Срба и Немаца у селу, као и важност гајења традиција из прошлости, начелник је наговестио да ће следеће године у септембру поново прорадити основна школа у Новом Сентивану, под окриљем Римокатоличке цркве.

Одлуком посланичког тела села Новог Сентивана, ове године почасним грађанином насеља проглашен је осамдесетједногодишњи Младен Веселинов, који је преко четрдесет година предводио Новосентиванско спортско друштво и био председник месног Фудбалског клуба.

Захваљујући његовом залагању и пријатељским везама, фудбалери Новог Сентивана су три године заредом били на припремама у Илијашу, код Сарајева (ондашња Југославија), што је у то време био немали подвиг. Једно време био је и председник Фудбалског савеза Жупаније Чонград. Ипак, најбоље се осећао радећи у свом вољеном Новом Сентивану, где су га сви ценили, волели, а тако је и данас.

Предлог ССНС да Младен Веселинов буде почасни грађанин Новог

предложили за ово високо одликовање. Током пригодне свечаности доделе признања, у склопу „Дана села“ у Новом Сентивану, били су прозвани и Дејан Драгић и Горан Путник. Оба младића била су позвана као добитници награде „Млади таленат Новог Сентивана“.

Дејан Драгић, као студент друге године хемије Природно-математичког факултета Сегединског универзитета, доказао се својим знањем на Националној научној ђачкој олимпијади, где је освојио прво место, а касније је постао и потпредседник Земаљског удружења студената-истраживача.

Седамнаестогодишњи Горан Путник, млади каратиста, који се овим борилачким спортом бави од своје седме године, досад је постигао бројне запажене резултате. Он је двоструки светски и двоструки европски првак, а осам пута је био првак Мађарске.

О младим талентима Дејану Драгићу и Горану Путнику, којима се грађани Новог Сентивана с правом поносе, сигурно ће се пуно тога лепога још чути.

Ни овогодишњи „Дан села“ у Новом Сентивану није прошао без представљања дела српске културе и богатства православне црквене уметно-

православни храм.

Љубитељи старина могли су се уверити у лепоте разних рукотворина, музејских предмета, вредности које данас представљају доказ богате српске прошлости овог насеља. У једној од просторија текао је ручни рад, под управом Зите Веселинов, у чијем друштву је била Катика Ацков, која је госте нудила српским сланим гастрономским специјалитетом.

Интересовање је владало и за срп-

Дечји креативни камп у Ловри

ТРАДИЦИЈА

Подстицај за потенцијалне младе таленте

Почетком летњег распуста, у Ловри је одржан Дечји креативни камп, који је уступио место ранијем Кампу старих заната. Учествовало је педесетак деце школског узраста, која су уз упутства својих инструктора, у зеленом, идиличном ловранском миру, дала својој машти на вољу и израђивала различите предмете од папира, вуне, перлица и других материјала.

Међу учесницима ловранског кампа било је и двадесеторо деце из будимпештанске Српске школе „Никола Тесла“, које је довела наставница Анита Шухајда. Деца из Будимпеште су и овога пута била смештена у пансиону власника Гезе Боргуља, који сваке године

излази у сусрет српској заједници и смешта њаке у свом објекту. О њима су се све време боравка у Ловри бринули Чарна Голуб и Горан Карагић.

Децу из околине овог места, свакодневно су довозили и одвозили школски аутобуси. Овога пута су из програма кампа изостали стари за-

нати, већ су се деца бавила другим креативним активностима, као што су: шивење, вез, индијски вез од вуне, лепљење, бојење, прављење фигура од папира и слика од перлица, макраме фигура и печурки од папира. И поред свих ових активности, током дана је, ипак, било времена и за игру.

Анита Шухајда је направила медањаке, које су деца украшавала различитим фигурама, обојених бојама од беланце-та. Учитељица Моника Куруц је са децом направила балоне за летење, са корпицом, које су малишани украшавали папиром у боји. Нада Краус, студенткиња примењене уметности из Ловре, имала је самосталну групу, која је правила и увезивала књиге, за које су коришћене корице старих књига, стари папири и новине. Учитељица Јелена Вукајловић је са децом правила слике од гипса, са морским и цветним мотивима. Њене колегинице Јулијана Которчевић и Милена Милановић, водиле су хорску секцију и сва деца су научила и на завршној свечаности отпевала песму о другарству.

Полазници кампа су, на своју радост, три пута били на купању на Малом Дунаву, односно на купалишту „Дивља патка“ у Српском Ковину, где су их чекале припремљене крофне и лангоши.

„Постигли смо циљ одржавања

кампа, а то је да се деца упознају и друже, да усавшавају језик уз интересантне активности. Оваквим активностима и повезивањем деце са Чепела са децом из Будимпеште повећава се вероватноћа да они који учествују у кампу, после осмог разреда, постану ђаци Српске гимназије у Будимпешти. Деца су била срећна и добро су се осећала. Имамо планове да и следеће године организујемо дечји камп“, рекла је за наш лист Јелена Вукајловић, учитељица и председница Српске самоуправе у Ловри, уз напомену да су камп финансирали дечји родитељи и Самоуправа Срба у Мађарској.

К. П.

15. јула 1099 – Крсташи су у Првом крсташком рату освојили Јерусалим и разорили га. Град је после римског разарања 70. године обновио римски цар Хадријан и претворио га у римску војну колонију.

16. јула 1054 – Због сукоба око питања да ли римски папа има примат међу хришћанским поглаварима, дошло је до раскола између римске и цариградске хришћанске цркве. Спор је касније довео до „велике шизме“ и створене су две цркве – источноправославна и западна римокатоличка.

16. јула 1858 – Рођен је српски војвода Петар Бојовић, чувени војсковођа у ратовима 1912-18.

16. јула 1861 – Основано је Српско народно позориште у Новом Саду.

16. јула 2000 – У Будимпешти је умро песник Ђеђ Петри, један од најпознатијих мађарских дисидената за време комунистичког режима Јаноша Кадара.

17. јула 1928 – Умро је српски геолог и палеонтолог Светолик Радовановић, члан Српске краљевске академије, први министар привреде у Србији (1904-05). Реформисао је српско рударско и шумарско законодавство, а 1892. је, са геологом

Јованом Жујовићем, основао Српско геолошко друштво.

18. јула 2005 – Бивши командант Јединице за специјалне операције (ЈСО) Милорад Улемек, звани Легија и још тројица припадника ЈСО осуђени су на по 40 година затвора због убиства бившег председника Србије Ивана Стамболића и покушаја убиства лидера СПО Вука Драшковића у Будви. Максималне казне затвора потврдио је Врховни суд Србије 28. јуна 2006.

19. јула 1427 – Умро је Стефан Лазаревић, српски кнез (1389-1402), син кнеза Лазара и кнегиње Милице, вазал турског султана Бајазита I до 1402. године, када се повукао у Цариград где је од византијског цара Јована II Палеолога добио титулу деспота. После пораза Бајазита I код Ангоре од Монгола, склопио је споразум са угарским царем Жигмундом I од којег је 1403. добио Мачву и Београд, који је прогласио престоницом, а 1421. је наследио Зету. Бабио се превођењем с грчког, написао је посланицу „Слово љубве“. Његова је задужбина манастир Манасија.

19. јула 1936 – Умро је српски геолог и политичар Јован Жујовић, оснивач геолошке науке у Србији. Направио је прву прегледну геолошку

карту Србије и написао многобројне радове из геологије, палеонтологије и антропологије.

19. јула 1937 – У Београду је дошло до сукоба полиције и демонстраната („крвава литија“) који су протествовали због подношења скупштини на ратификацију конкордата између Ватикана и Краљевине Југославије. Конкордат је потписан у јулу 1935, али због отпора јавног мњења није ступио на снагу.

19. јула 1996 – На захтев међународних представника у послератној Босни председник Републике Српске Радован Караџић поднео је оставку на све јавне функције.

20. јула 1855 – Рођен је војвода Живојин Мишић, један од највећих српских војсковођа. Учесник је ратова 1876-78. и 1885, а у Првом светском рату командовао је операцијама у Колубарској бици, другој великој победи Срба над аустроугарском војском. Написао је неколико војних расправа, од којих је најпознатије дело „Стратегија“. Војвода Мишић је постављен за начелника новоствореног генералштаба војске Краљевине СХС. Након тога је, уморан и измучен од ратова, пао у болесничку постелу. Убрзо је и преминуо, 20. јануара 1921. године, у Београду. Вест о његовој смрти је

ВРЕМЕПЛОВ

дубоко потресла све грађане, а влада је организовала државну сахрану, којој је присуствовао огроман број људи.

20. јула 1917 – Потписана је Крфска декларација о стварању заједничке државе Срба, Хрвата и Словенаца. Декларацију су потписали српски премијер Никола Пашић и председник Југословенског одбора Анте Трумбић.

Деспот Стефан Лазаревић умро је 19. јула 1427.

Ко су овогодишњи најуспешнији матуранти

Из године у годину, свака генерација матураната Српске гимназије „Никола Тесла“ у Будимпешти може да се похвали ученицима који се својим учењем, радом, активностима у ваннаставним активностима посебно издвајају. Ове године, посебно се истакло троје ученика, које вам у кратку представљамо.

Најуспешнији матуранти, већ више година уназад, приликом завршетка свог средњошколског школовања заслужено бивају посебно награђени. Тако је било и на крају 2022/2023. школске године. Овом приликом доносимо њихове изјаве, поводом уручења заслужених награда.

Ксенија Лазих – „Ђак генерације“

Када ме је директорка др Јованка Ластих прозвала на „Опраштању“, мало је рећи да сам била пресрећна. Био је то један заиста радостан тренутак, који је на најбољи могући начин заокружио моју причу овде, у Српској гимназији „Никола Тесла“. Ово признање ми највише значи, јер је оно потврда и награда за сав труд који сам улагала у наставне и у ваннаставне активности током претходних година.

Ове четири године су стварно протеле; као да је јуче била 2019. година, када сам се тек уселила у Српски ђачки дом и навикавала на домски начин живота. А већ је дошло време да све то напустим.

Године проведене овде обогатиле су ме за бројна искуства, знања, вештине, путовања, људе и успомене. Имала сам прилику да унапредим своје знање мађарског и енглеског језика, искусим живот у прелепој Будимпешти, обиђем неколико европских држава и повежем се са људима из разних сфера српског живота у матици и дијаспори.

Није увек било лако, али сам у сваком тренутку поред себе имала породицу, пријатеље и професоре. Кори-

стим прилику да се посебно захвалим свом разредном старешини Алену Нађу и професорки хора Оливери Младеновић Мунишић, на указаним приликама и подршци. Наравно, неизмерну захвалност дугујем и свим својим пријатељима одавде, који су са мном делили све лепе тренутке.

Желела бих још једном да се захвалим свима, који су били ту да ме подрже, не само на дан опраштања, већ и раније током мог школовања и боравка у дому и школи.

Бранко Симић – „Ђак проминент“

Захваљујем се Српској гимназији „Никола Тесла“ у Будимпешти за оно што ми је пружила и на великој части, која ми је указана доделом награде „Ђак проминент“. Надам се да ћу успети да оправдам сва ваша очекивања. Било ми је задовољство боравити у прелепој Будимпешти, дружити се са толико различитих људи и стећи толико пријатељстава, која ћу заувек памтити и неговати. Наша школа ме је научила много тога, не толико о са-

мим предметима, него више о животу и одговорностима које носи. У овој школи сам одрастао, постао човек и пронашао себе. Зато ће она увек имати посебно место у мом срцу.

Лена Ембер – награда „Грамата Тесла“

Као неко, ко је је практично од рођења део српске заједнице у Мађарској и неко ко је у нашој установи од обданишта, могу да кажем да сам се овде одувек осећала као код куће. Зато сам и имала потребу да се залажем за нашу српску заједницу на било који начин, онако како сам могла и умела. Наша школа је увек могла да рачуна на мене приликом организовања било каквих наставних, али и ваннаставних активности. То је препознано и Министарство, које ми је доделило стипендију за залагање за нашу мањину и одлично учење. Тешко ми пада чињеница да напуштам нашу Српску школу на Тргу ружа, али ћу се и на факултету потрудити да представим нашу школу у најбољем могућем светлу.

Д. Д.

Фолклорни табор на Балатону

Полазници кампа учили игре из Понишавља

У организацији Оркестра „Коло“ из Тукуље, у Шиофоку је од 26. јуна до 2. јула одржан традиционални Плесни табор „Коло“. Ове године је манифестација, чији је главни организатор био познати музички педагог и музичар Ладислав Халас, окупила осамдесет учесника.

Слично ранијим годинама, програм табора конципиран је тако да првенствено доминирају хрватске и српске игре, међутим, било је тематских дана, када је до изражаја дошао бугарски, грчки и македонски фолклор.

И ове године је за увежбавање наших игара био задужен Кристифор Брцан, председник КУД-а „Банат“ из Деске, који је 29. и 30. јуна боравио у граду на обали Балатона. Уз музичку пратњу свог брата, хармоникаша Стојана Брцана, он је са камперима увежбавао кораке и елементе игара из Ниша, или Понишавља.

Наравно, до изражаја су дошле и друге српске народне игре, које су веома популарне на такозваним јужнословенским плесачницама. За то се побринуо и Балаж Станић, играч КУД-а „Танац“ из Печуја, који је поред подучавања хрватских игара, са полазницима увежбао и кораке популарних игара балканских народа, па тако и српских.

Плесни табор „Коло“ у великом броју је привукао љубитеље народних игара и песама, што доказује да се фолклорна баштина јужнословенских народа поштује и негује.

П. М.

BALKAN PARTY Budapest
15. septembar, petak

22h
Alen Islamović,
pevač legendarnog benda Bijelo Dugme
koncert

Dürer Kert
(1117 Budapest, Őböl utca 1)
Otvoranje vrata 21h

00h Yu party
DJ Mačić
Čevapi
Early bird: 8000 Ft
Karte u pretprodaji 10000 Ft
karte: Budimpešta +36 30 285 9192,
Segedin +36 30 51 55 453

ILLÉSNAPI SZERB BŰCSŰ
ИЛИНДАНСКА ПРОСЛАВА

CSOBANKA
ЧОБАНАЦ

ПОЗИВНИЦА **MEGHÍVÓ**

СРЕДНО ПОЗИВАМО ВАС И ВАШУ ПРΟΣЛАВУ НА ИЛИНДАНСКУ ПРОСЛАВУ

ИЛИНДАНСКУ ПРОСЛАВУ
КОЈА ЋЕ СЕ ОДРЖАТИ У
НЕДЕЉУ 30. ЈУЛА 2023.
ГОДИНЕ У ЧОБАНАЦУ

ПРОСЛАВА ПОЧИЊЕ У
10.00 сати богослужењем на бунарчићу
12.30 рече у пошти цркви
17.00 у Српској Цркви у Чобанцу одржаће се вечерња уз
славско колача и колач. После вечерње
18.00 сати у шкoлској пошти почиње општинско
вечење са послужењем.

НАСТУПА КУД "РУЗМАРИН"
СВЕНАЈУ ДАСЛО ТОРВАШИ И ОРКЕСТАР "РУЗМАРИН ФOLK СТАРС"

СРПСКА ЦРКВЕНА ОПШТИНА У ЧОБАНАЦУ
СРПСКА НАРОДНОСНА
САМОУПРАВА У ЧОБАНАЦУ

ILLÉSNAPI SZERB BŰCSŰRA
MELVET,
2023. JÚLIUS 30-ÁN VASARNAP
TARTUNK MEG CSOBÁNKÁN

ПРОСЛАВА ПОЧИЊЕ У
10.00 órákor istentisztelettel a Szent kútnál
12.30 órákor ebéd a templom mellett
17.00 órák kezdettel „vacsoranyira” kint a szerb
szlavok templomában kolácsok és kólacsok kíséretében
18.00 órából a Romániai Szerb Tanácsok által előkészített
következő néprajzi közös vacsorával.

ZENÉL: TORNYOSI LÁSZLÓ ÉS A
RUZMARIN FOLKSTARS

GÖRÖKKELTETI SZERB EGYESÜLKÖZÉS
CSOBÁNKA
SZERB NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZAT
CSOBÁNKA

**HARIS
DŽINOVIĆ**

2023. OKTÓBER 7. 19h
HELYSZÍN: TÖKÖL-VÁROSI SPORTCSARNOK
VENDEG: PLANINA ORKESTAR MOHÁCS

PROGRAM:
TÖKÖL-MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
JEGY: 14.900 Ft
KÖVETKEZŐ MŰSOROK: OKTÓBER 13. 19.00
OKTÓBER 20. 19.00

PROGRAM:
TÖKÖL-MŰVELŐDÉSI KÖZPONT
JEGY: 14.900 Ft
KÖVETKEZŐ MŰSOROK: OKTÓBER 13. 19.00
OKTÓBER 20. 19.00

Позивница Meghívó

на храмовну славу Светог Архангела Гаврила у Калазу, која ће бити прославлена у среду 26. јула 2023. г.

10.00 часова - Св. литургија
16.00 часова - Вечерње и резање колача

После вечерње и резања славског колача под шатором ће бити постављена заједничка трпеза уз музику оркестра "Село" из Ловре.

Добите и увеличајате нашу прославу!

а будакалászи Szerb Ortodox Templom Gábrriel arkangyal védőszentjének ünnepén rendezendő hagyományos szerb búcsúra, 2023. július 26. (szerda)

10.00 órákor - ünnepi szent mise
16.00 órákor - Vacsoranyira, ünnepi kalács szentelése.

A Vacsoranyira és az ünnepi kalács szentelését követően a templom udvarán felállított sátor alatt megrendezendő közös vacsorára. Zenél a „Selo” zenekar.

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ
НА ТАЛАСИМА
ПРВОГ ПРОГРАМА
РАДИО БЕОГРАДА

PTC

СВАКОГ ПЕТКА ОД 21 ЧАС
У ЕМИСИЈИ
"ВЕЧЕРАС ЗАЈЕДНО"
АКТУЕЛНОСТИ ИЗ ЖИВОТА
СРПСКЕ ЗАЈЕДНИЦЕ
У МАЂАРСКОЈ

Српске недељне новине

Храм светиој великомученика теорија у будимпешти

РАСПОРЕД БОГОСЛУЖЕЊА ЗА ЈУЛ 2023.

16. 07. недеља – Сабор у манастиру Грабовац	18 ч.
22. 07. субота – Вечерње	18 ч.
23. 07. недеља – Света Литургија	10 ч.
29. 07. субота – Вечерње	18 ч.
30. 07. недеља – Света Литургија	10 ч.

Јутрење се служи сваког дана у 8:00 часова
Вечерње се служи суботом и уочи празника у 18:00 часова

Ове седмице издвајамо следеће мултимедијалне садржаје:

Бранка Башић - Мара девојка три венца плеа

Видовдан у Сентад্রেји

ФОТО АЛБУМ: Велики матурски састанак СХГ

Храмовна слава у Стоном Београду

Иконописачка радионица у Будимпешти

Аутор рубрике: Владимир Марковић

*Напомена: графички QR код можете скенирати било којом апликацијом са QR читачем (QR reader) или употребом сервиса Гугл сочиво (Google Lens)

СРПСКЕ НАРОДНЕ НОВИНЕ
СРБСКЕ
НАРОДНЕ НОВИНЕ.
www.snnovine.com

СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ – Лист Срба у Мађарској ♦ Издавач: Српски медијски центар (ДОО-Кфт) ♦ За издавача: Радојка Филадельфиј ♦ Главни и одговорни уредник: др Драган Јаковљевић ♦ Финансијер: Кабинет мађарског премијера (Miniszterelnökség) и Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. ♦ Фоторејортер: Иван Јакшић ♦ Седиште редакције: Nagymező u. 49, 1065 Budapest ♦ Поштанска адреса: Szerb Országos Önkormányzat, Szerb Hetilap, Falk Miksa u. 3, 1055 Budapest ♦ Имејл уредништва: snnbudimpesta@gmail.com ♦ Web: www.snnovine.com ♦ Графички прелом листа: Тибор Фуксел ♦ За штампању Szedéstűkőr Vt.: Ференц Ибош ♦ Текстуралне прилоге и фотографије примамо искључиво у електронској форми. Уредништво задржава право лекторске обраде и скраћивања текстова у складу са расположивим новинским простором. ♦ СРПСКЕ НЕДЕЉНЕ НОВИНЕ су 2013. године награђене угледним друштвеним признањем – ВЕЛИКОМ ПЛАКЕТОМ УДРУЖЕЊА КЊИЖЕВНИКА СРБИЈЕ, за објективно и правовремено информисање, неговање српског језика и ћирилице и јачање веза српске заједнице у Мађарској са матичном државом Србијом и Удружењем књижевника Србије. ♦ HU ISSN 2061-0238

Свети врачеве Козма и Дамјан и Свети великомученик Прокопије

Српска православна црква и верници 14. јула обележавају дан Светих врачева Козме и Дамјана, а 21. јула Светог великомученика Прокопија. Браћа Козма и Дамјан били су народни исцелитељи који су људе лечили бесплатно, а Свети великомученик Прокопије је хришћански светитељ из 4. века.

– Врачеве Српска православна црква молитвено слави и 14. новембра по новом, односно 1. новембра по старом календару.

У хришћанској традицији помиње се да су имали велику благодат од Бога, да лече људе и животиње од сваке болести и муке, и то обично полагањем руку. За свој труд нису тражили никакву награду, само су захтевали од болесника да верују у Исуса Христа. Наследивши велико имање, они су га милостиво раздавали сиромасима.

У то време царовао је у Риму цар Карин. Пред њега су гонитељи хришћанства довели ову браћу, оковану у ланце. После дугог испитивања цар им је наредио да се одрекну вере у Исуса Христа и принесу жртве римским боговима. Међутим, Козма и Дамјан не само што нису послушали цара, него су га још и саветовали да он призна „јединога истинитога Бога“. Свети мученици Козма и Дамјан рекли су му: „Наш Бог није створен, но Он је Створитељ свега, а твоји су богови измишљотине људске и дело руку уметника. И кад не би било уметника да вам направе богове, ви се не бисте имали коме клањати.“

У хришћанској традицији помиње се да је, после чуда учињеног над самим царем, кад су га чудесно исцелили од тешке болести – цар и сам изјавио своју веру у Исуса Христа и пустио браћу. И они су продужили да проповедају хришћанство и исцељују болеснике. Због тога што су се прочули, позавидео им је на слави неки лекар, негдашњи њихов учитељ, и под изговором да беру лековите траве извео их у планину и побио камењем. Ови светитељи су убијени 284. године.

Свети великомученик Прокопије је хришћански светитељ из 4. века. Рођен је у Јерусалиму као Неаније. Био је војвода у служби цара Диоклецијана.

Према легенди, у време прогона хришћана, Диоклецијан је одредио

Тих 12 жена биле су потом страшно мучене.

Гледајући њихове муке и храброст, Прокопијева мајка је такође поверовала у Христа, па је њих 13 одмах погубљено. Када је Св. Прокопије изведен на губилиште, подигао је руке према истоку и помолио се Богу за све бедне и невољне, сироте и удове, а нарочито за Цркву свету, да узрасте и распростре се и да хришћанство дуговечно траје. „И би му с неба јављено да је услышена молитва његова, после чега он радосно простре главу своју под мач, и оде Господу

гово питање: „Ко си ти, Господе? Не могу да те познам...“ показао се у ваздуху пресветао крст, као од кристала, и зачуо се глас: „Ја сам Исус распети Син Божји“... „Овим знамењем које си видео побеђуј непријатеље своје, и мир мој биће с тобом“.

Тај доживљај потпуно је променио живот војводе Неанија. Он је направив онакав крст какав је видео, и уместо да пође против хришћана, он крете с војском против Агарјана, који удараху на Јерусалим. Као победник

своје у вечну радост. Чесно пострада Св. Прокопије у Кесарији Палестинској и увенча се венцем бесмртне славе 8. јула 303. године“, каже легенда о њему.

Православна црква слави Светог Прокопија Јерусалимског 8. јула, по јулијанском, односно 21. јула по грегоријанском календару. Савез српских добровољаца од 1876. до 1918. славио је Св. Прокопија, као успомену на победу на Дрини 1876. године.

Д. А.

Свети Козма и Дамјан су били врачеве (лекари), бесребреници и чудотворци, браћа родом из Азије, од оца незнабошца и мајке хришћанке. Отац им је умро још док су били деца, па их је мајка одгајала у хришћанском духу. Од Господа су добили дар за исцељење разних болести, па су бесплатно лечили људе, именом Господа Исуса Христа. У народу су били познати и као „бесребреници“, што значи бесплатни лекари. Бог им је дао заповест која гласи: „Забадава сте добили, забадава и дајте“.

Толико су били опрезни у бесплатном лечењу људи, да се Козма једном истински наљутио на Дамјана што је узео три јајета од жене коју су излечили, по имену Паладија. Због тога је Козма наредио да га после смрти не сахране крај брата. Али, Дамјан је узео та три јајета не као награду, него због тога што га је Паладија заклела Светом Тројицом.

Ипак, по њиховој смрти у месту Фереман, били су заједно сахрањени. И после смрти су исцељивали. Једна од легенди каже: „Када је једном човеку док се спавао ушла змија кроз уста, он се патио све док није позвао Свете Врачеве да га исцеле, те га и исцелише“.

Празник Светог Козме и Дамјана